

Kalaallit Nunaata siunissami pisortatigoortumik inuiattut erinarsuutissaa pillugu qanoq aalajangiisoqarsinnaaneranut periaatsinik assigiinngitsunik imalimmik aalajangiinissamut tunngavissiamik Naalakkersuisut suliaqarnissaat, kingusinnerpaamillu UKA 2027-mi Inatsisartunut saqqummiussinissaat pillugu Inatsisartut aalajangiiffisassaattut siunnersuut. Aalajangiinissamut tunngavissiami maanna aaqqissuussinerup ingerlatiinnarneqarsinnaanera, inuiattut erinarsuutit maanna atorineqartut arlaata pisortatigoortumik toqqarneqarsinnaanera imaluunniit inuiattut erinarsuummik nutaamik pilersitsinissaq siunertaralugu suliaassap aallartinneqarsinnaanera qulaajarneqassapput. Aamma politikikkut, eqqumiitsuliornikkut innuttaasullu peqataatinneqarnissaannut periarfissat nassuiarneqassapput.

(Aqqalu C. Jerimiassen, Inatsisartuni ilaasortaq)

Akissuteqaat

(Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Timersornermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoq)

Siullermeerneqarnera

Inatsisartunut ilaasortaq Aqqalu C. Jerimiassen, Atassut, siunnersuuteqarneranut Naalakkersuisut qutsavigaat.

Naalakkersuisut maluginiarpaat, siunnersuuteqartoq 2026-mi upernaakkut ataatsimiinnermit apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnermi qulequtarineqartup assinga malitseqartillugu aalajangersimasumik siunnersuuteqartoq, Naalakkersuisut aalajangernissamut tunngavissiamik suliaqassasut, taamaalilluni naggataani tamatumunnga Inatsisartut aalajangersinnaaniassammata.

Kalaallit Nunaanni marlunnik inuiattut erinarsuuteqarneq piffissami sivisuumik ileqqorineqareersimammat eqqaamassallugu pingaaruteqarpoq. Apeqqut arlalippassuariarlugu aappaanut taarsiullugu erinarsuummik toqqaasoqarani Inatsisartuni oqaluuserineqartarsimavoq, 1994-milu imatut inerineqarpoq, inuiattut erinarsuutit qanoq atorineqassanersut innuttaasunit periutsillu atuuttut tunngavigalugit aalajangerneqassasoq.

Apeqqut 1994-mi Inatsisartut suliarimmassulli Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinni, kulturikkut politikikkullu annertuumik allanngornerit pisimapput. Taamaattumik nalilerneqarpoq inuiattut erinarsuutip inissisimanerata malitassatigut inaarutaasumillu paasinarsinneqarnissaanut suliamik ingerlatsinerup aallartinnaasanut piffissanngortoq. Taamatut ingerlatsinerup qulakkiissavaa tamat oqartussaaqataanerit innuttaasullu isumaat tunngavigalugit apeqqut aalajangerneqassasoq. Matumuuna inuiattut erinarsuutip siunissami inissisimaffissaa aamma inuiaqatigiinnut ilisarnaataanera ersarissaq, inatsisitigullu akuerisaq, pilersinneqarsinnaapput kiisalu inunni inuiattut erinarsuummut piginnittuunermut nukittunerulersitsissalluni.

Naalakkersuisut maluginiarpaat inuiattut erinarsuut inuiaqatigiinnut pingaarutilimmik ilisarnaataasooq, innuttaasut kinaassusaannut, oqaluttuarisaanermut misigissutsinullu ersersitsisuusariaqartoq, taamaattumillu inuppalluttumik tapersorsorneqartariaqarluni. Ullumikkut Kalaallit Nunaat nunani tamalaani maluginiarneqartorujussuuvoq, taamaattumillu kalaallinut avataaniillu ilisarilertorneqarsinnaasumik inuiattut ersarissumik ilisarnaatit nakuussutaapput.

Tunngaviusumik inatsisissaq pillugu Isumalioqatigiissitap nalunaarusiamini aamma nuna tamakkerlugu ilisarnaatit pillugit apeqqut suliaraa. Isumalioqatigiissitap tunngaviusumik inatsisissamut siunnersuutaata § 5, imm. 2-ani aalajangersarneqarpoq nuna tamakkerlugu ilisarnaatit, taakku ilusaat, uuttuutaat aamma atorneqartarnerat inatsisikkut aalajangersarneqassasut. Isumalioqatigiissitap aalajangersakkamut tassunga nassuiaammuni oqaatigaa nuna tamakkerlugu ilisarnaatinut ilaatigut pineqartut inuiattut erinarsuutit, nuna tamakkerlugu ullorsuutigineqartartut, erfalasoq il.il. Isumalioqatigiissitap maluginiaqquaa nuna tamakkerlugu ilisarnaatit ilusaat, qanoq ittuunerat, oqaasertaat, erinaat assigisaallu ukiut ingerlaneranni allanngortinneqarsinnaasariaqartut, taamaattumillu Inatsisartut inatsisaatigut nalinginnaasumik maleruagassiineq naleqqunnerpaatut isigineqarluni.

UPA 2026/120-ip suliarineqarnerani Naalakkersuisut akissuteqaatiminni inaarutaasumik aalajangiinissamut aqqutissat ilaattut innuttaasunik taasisitsineq tikkuarpaat, tamannalu aamma partiinit tusaaniarneqarpoq. Nuna tamakkerlugu ilisarnaat, soorlu inuiattut erinarsuut, Inatsisartut inatsisaanik akuersissuteqarnikkut aalajangersarneqartariaqarmat, inatsisip akuersissutigineqarnissaa sioqqullugu innuttaasunik taasisitsineq taamaallaat siunnerfiliisumik ingerlanneqassaaq. Taamaalilluni innuttaasunik taasisitsinerup siunertaraa tamatuma kingorna inatsisikkut maleruagassiuunneqartussatut siunnersuutigineqartumut innuttaasut tapersersuinissat tunngavississallugu.

Inuiattut erinarsuut pillugu innuttaasunik taasisitsineq inatsisitigut tunngavissaqartinneqartariaqarpoq, tamannalu Inatsisartut inatsisaatigut pilersinneqassaaq. Tassani aalajangersarneqassaaq innuttaasunik taasisitsineq Inatsisartunut nalinginnaasumik qinersisoqarneranut peqatigitillugu ingerlanneqassasoq. Aningaasaliissuteqarnissamut tunngavissaq aningaasanut inatsimmi oqaasertaliussakkut pilersinneqarsinnaassaaq. Innuttaasunik taasisitsineq immikkut ingerlanneqassappat aningaasartuutit 1,0 mio. kr.-it missaanniissasut missiliuutigineqarpoq, qinersinermilli allamik peqateqartillugu ingerlanneqassappat aningaasartuutit ikinnerussasut naatsorsuutigineqarpoq.

Taamaattumik tamanna tunngavigalugu Naalakkersuisut matumuuna allannguutissatut imatut siunnersuuteqarput:

“Kalaallit Nunaata pisortatigoortumik inuiattut erinarsuutissaa pillugu siunnerfiliisumik taasisitsisoqarnissaanik inatsisitigut tunngavissamik tamatumalu kingorna taasisitsinermik ingerlatsinissamut Naalakkersuisut suliaqarnissaannik peqquneqassasut. Innuttaasunik taasisitsineq Inatsisartunut nalinginnaasumik qinersisoqarneranut peqatigitillugu ingerlanneqassaaq. Taasisitsinermi toqqagassatut periarfissanut ukua ilaassapput: maannakkut atuuttup ingerlatiinnarneqarnera, inuiattut erinarsuutit pioreersut arlaata pisortatigoortumik inuiattut erinarsuutissatut toqqarneqarnera imaluunniit inuiattut erinarsuutissamik nutaamik siunnersuummik suliaqartoqarnissaa siunertaralugu suliamik aallartitsineq. Nunap pisortatigoortumik inuiattut erinarsuutissaa pillugu inaarutaasumik aalajangiineq Inatsisartut tamanna pillugu inatsisartut inatsisaannik akuersissuteqarneratigut pissaaq.”